

Legjobbajk saját nemükben a

MAGGI

élelmiszerek.

Minden család számára legnagyobb értékkel bírnak.

Maggi ízesítésre minden leves-, bouillon-, mártás- s főzeléknek stb. meglepően jó ízt kölcsönöz. Néhány csöpp elegendő. Üvegecskékben 50 Millitől kezdve.

FRANCZIA LEVESEK 1 tábla ára 15 fillér és elég 2 adag erős, könnyen emészthető, egészséges leveshez, mely csupán víz hozzá-tételével néhány percz alatt előállítható. 19 különféle fajtában.

ÉRŐLEVES-TOKOK ára 20 fillér. 1 tok elég 2 adag legfinomabb erőleveshez, mely csupán forró vízzel leöntve, minden további hozzáadétel nélkül, azonnal előállítható.

Egy kísérlet meggyőzőbb, mint bármely reklám.

Minden fűszer-, csemegekereskedésben és drogueriában kapható.

Ha őszül a haja, használja a „Stella“-vizet (Hair Regenerator), mely nem fest de a haj eredeti színét adja vissza, Uvegeje 2 korona.

ZOLTÁN BÉLA gyógyszer-tárában 8 es. és k. Iráséje József főherczeg udv. szállója, Budapest, V., Sétány-utca, Szabadág-tér sarkán. 9484

SERRAVALLO 9397
CHINA-BORA VASSAL

kiinduló helyreállító szer gyengék, vérszegénység és lázbanesők számára. Ajánlja és használja orvosi kiutóságioktól. 1200-nál több orvosi elismeréssel.

Kitűnő íz. Kitűnő ízű több arany és ezüst érmevel. Arak: 1/4 literes üveg K 2.40, 1 literes üveg K 4.40.

Kapható minden gyógyszer-tárban. Serravallo J. gyógyszer. Triestben.

Szépség! Az összes szépítőszereket föltömlülja a

Sirène-Crème.

Ártalmatlan szer szeplő, májfolt, bőrhámlás, pör-sönés, pattanás, bőrtörés, az arczör vörössége, rovarok csípése és általában a bőr minden fájdal-mas bántalma ellen; a ránczokat elsimítja. Tegely 3 korona. Hozzá a

Sirène-Poudre fehér, róza és érmo színben 3 korona és a

Sirène-Crème-szappan 1 drb 1 korona 20 fillér, egy doboz a 3 drb 3 korona.

Főraktár Budapesten: **Török József** gyógyszer-tára Király-utca 12 és

Lucif Sándor illatsze-résznél, IV., Váci-utca 9.

Egészség!

BUDAPESTI GYÁRAK ÉS CZÉGEK.

ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR
RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.

Budapest, V. ker., Ferencz József-tér 8. sz.

Kristályüveg készletek, remek virágvázák és alkalmi dísz tárgyak.

Cseleghelyiségünk nem a Lánchíddal szemben, hanem az Akadémia mellett a Béla-utca sarkán létezik. 9517

WACHTL ÉS TÁRSA
fényképezési cikkek raktára 9378

BUDAPEST, IV., Eskü-út 6 (Klotild főh. palota).

Telefon. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

LOHR MÁRIA ezéltt **KRONFUSZ** 9404

csipke, vegyészeti tisztító- és műtéstő-intézete megnagyobbítottot eröndívi szőnyegporló és szőrmearu megörö-intézettel. — Megbízások átvételnek:

VIII., Baross-utca 95. sz. saját házában levő gyárban és a következő főközlekedben: IX., Calvin-tér 9. V., Harminezad-utca 3. VI., Teréz-körút 39. VI., Andrássy-út 16. Telefon 57-08. VIII., József-körút 2. szám. Telefon 57-08.

DAVID KÁROLY ÉS FIA doboz-papíráru és szab. fémkapocsgyára

Budapest, I., Mészáros-utca 38. Telefon 91-48.

Gyárt nagyban elárulására követhető új csikkekét. A legfinomabb esztéti dobozokat és ártabozítékokat (szőnyegpapírokkal és borítékokkal), névjegykártyákat, gyászlapokat, gyászlevélpapírt, gyásznyelvjegyeket. Saját gyártmányú fémsarkokkal ellátott rajz-tömböket, székényeslapok és tortapapírokat, továbbá papírtányérokat, plakátcsöveket és különféle összehajtható dobozokat.

Állandó kiállítás a fenti csikkekkel a városi iparosarnokban megtekinthető. 9307

Brünnér Testvérek
BUDAPEST,
Koronaherczeg-u. 3. sz.

Légszeszlusztér,
villamosluster, petróleumlámpák
dús választéka.

Ujdonság: legjobb szerkezettű szeszégő.

+ Soványság +

Saját készítmények a mi keleti szőrponttól, 1900. évi párisi arany-éremmel kitüntetésre 6-8 két alás máz 30 fontnyi gyapjából készült keszég. Orvosi rend. szerint. Salgo-ranbenteltes. Nem szédülés. Szá-mos kiutóságioktól. Ára karizomozást 2 kor. 50 fill. Fontantályán vagy utánvétel. Használati utasítással. Hygien. Institut 9155

D. Franz Steiner & Co., Berlin, 18. Königgrätzerstrasse 69. Főraktár Magyarországon részre: Török József, gyógyszer. Király-u. 12.

A Franklin-Társulatnál megjelent és minden könyv-kereskedésben kapható:

ELET.

ELBESZÉLÉSEK

Írta
JAKAB ÖDON.

Neogrady Antal

szimképével.

Ára füve 2 kor.

UTAZÓK
figyelmébe!

Franklin-Társulatnál megjelent

Vasút mentén.

Néklönhetlen úti könyv az Államvasutak, a Győr-Eben-furfi és az Eperjes-Bártfai vonalak vidékein.

Ára kötve 2 kor.

Igen ha-lásos vér-szegénység, sápkor, neu-rasthenia esetei-ben. Egy üveg ára 2.40 kor. Egy 6 üve-get tartalmazó postaláda 12.12 kor. franco küldve.

Főraktár Budapesten: **Török József** gyógyszer-tára.

Továbbá a készítőnél: **Rozsnyay Mátyás** gyógyszer-tárban Aradon, Szabadág-tér, vala-mint minden más gyógyszer-tárban.

ESZMÉNYI KEBEL

érhető el a **Pilules orientales** által, Ratié gyógyszer-tárától Párisban, Passage Verdeau 5, az egyedüli szer, mely két hónap alatt és a nélkül, hogy az egészségnak ártana, az aszsonyi kebel fejlődését, valamint a ke-séb idomának szilárdságát biztosítja. Egy üvege ára használáti utasítással együtt 3 forint. Raktár: Török József, Budapest, Király-utca 12. sz. 9403

Általán elismert diétet-cos-met szer (be-dörzselésre az izmok erősítésére és idegek téstére)

KWIZDA FLUID

Kigyó-jel

TOURISTA-FLUID

Erősítés és erömegújítás céljából eröndívi szőnyegporló és szőrmearu megörö-intézettel. — Megbízások átvételnek:

VIII., Baross-utca 95. sz. saját házában levő gyárban és a következő főközlekedben: IX., Calvin-tér 9. V., Harminezad-utca 3. VI., Teréz-körút 39. VI., Andrássy-út 16. Telefon 57-08. VIII., József-körút 2. szám. Telefon 57-08.

Valódi csak fenti védjegygyel. Kapható az összes gyógyszer-tárakban.

KREISAPOTHEKE KORNEUBURG BECS mellett.

Magyarországi főraktár: **Török József** gyógyszer-tára. Király-utca 12 és Andrássy-út 26.

Gyümölcs-, főzelék- és husconservákat,
aszalt főzeléket ajánl a legjobb minőségben az

Első Kecskeméti Conservgyár
Kecskeméten. 9173

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Rozsnyay
vasas china bora.

A **Rozsnyay-féle vasas china bor** egyike a legelkerjedtebb és leghatásosabb gyögyboroknak. Magyar édes borral készítve, a külföldi készítményekkel nemcsak kiállja a versenyt, hanem azokat felül is mulja. Vérszegénységnek különösen ajánlható.

Számos elismert nyilatkozat. Több kór-há-ban van alkalmazva.

9413

39. SZÁM. 1902. BUDAPEST, SZEPTEMBER 28. 49. ÉVFOLYAM.

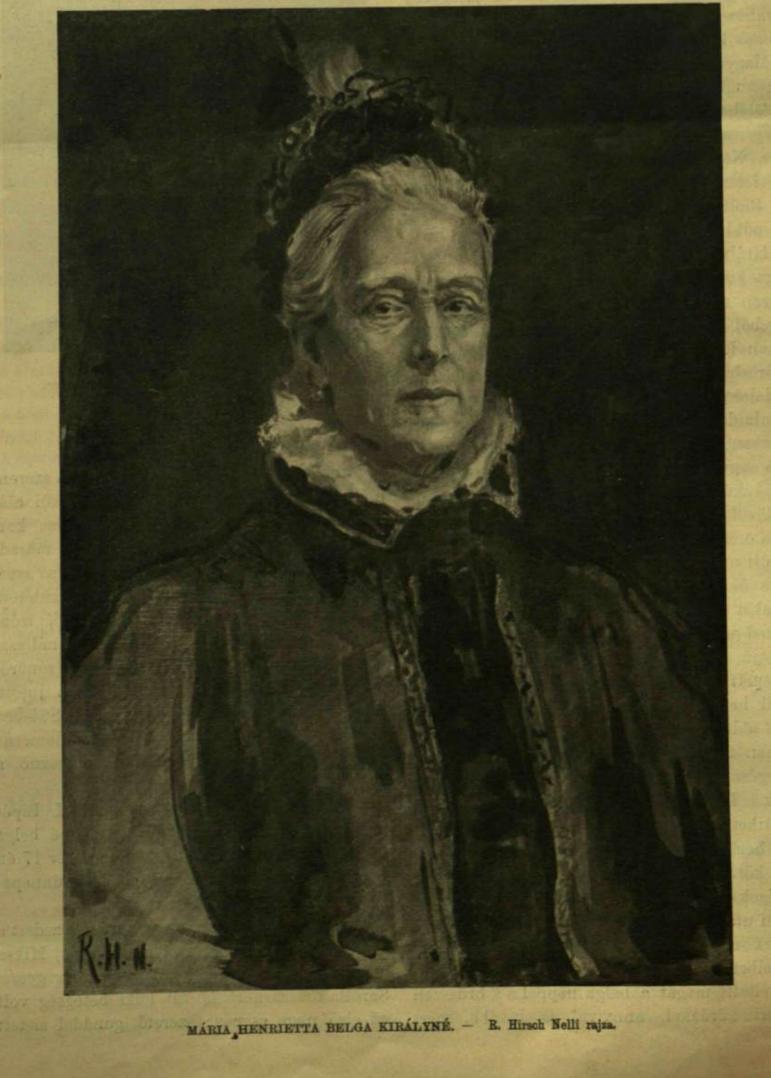
Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és OLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világörönlkával) együtt: egész évre 24 korona félévre 12. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 16 korona félévre 8. A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világörönlkával): egész évre 10 korona félévre 5.

Külföldi előfizetősekhez a postallag megkötözött viteldij is csatolandó.

MÁRIA HENRIETTA BELGA KIRÁLYNÉ.
1836-1902.

A SPAA-I királyi kastélyban, hol évek óta visszavonultán élt, szeptember 19-ikén elhunyt a belgák királynéja, a mi halhatatlan emlékeztető **József** nádorunk leánya, **Mária Henrietta**. Halála híre nemcsak Belgiumban, a melynek trónján 49 évet töltött királyi férje oldalán, hanem Magyarországon is nagy és őszinte részvétet keltett, amaz érzelmi képeseknél fogva, melyek az uralkodó család azon ágát, a melyből az elhunyt királyné származott, nemzetünkhöz kötik. A nádor leánya volt, a nemzettel való közösség érzetét s a magyar nyelvet családi körében ismerte meg és a belga földön töltött félszázad alatt sem feledte el. Magyarországon élte gyermekévei nagy részét, a nádor budai palotájában, a nádorkertben, Alesuthon, hazánk egyéb helyein; magyarok voltak gyermekkori játszótársai s nem egyszer volt szemlélője, sőt részvevője is a fejezmergei nép mulatságainak, mindennapi életének. Nem is hidegült el magyar érzése soha, bármily soká volt távol hazánktól, melyet a maga hazájának is vallott. Ha magyarokkal találkozott, szívesen elbeszélgetett velük magyarul; így az 1888-iki és 1898-iki brüsszeli világkiállítások alkalmával, mikor több ízben és hosszasan elidőzött a magyar osztaélyban s az ott levő magyarokat kitüntető figyelmében részesítette. A hetvenes években hosszabb időt töltött idehaza fivérénel, József főherczegnél és vejnél, Fülöp kóburgi herczegnél s a Margit-sziget, az alesuthi kastély visszaidézte benne a gyermekkori kedves emlékeket. Ez alkalommal egy szindarabot is irt magyar nyelven, «Vilma, vagy a szerelem hatalma» czímmel, melyet Ferencz József király nevenapján elő is adtak József főherczeg családja tagjai. Örömmel vett részt azokban a magyaros mulatságokban is, a melyeket bátyja az ő kedvéért rendezett, s mikor királynéi és anyai kötelességei visszahívták új hazájába, fájó szívvel búcsúzott el a régítől. Később új kötélékek is fűtéek hozzánk, a mikor egyik leánya, Lujza herczegnő, a magyarországi nagybirtokos Fülöp kóburgi herczeghez s még inkább, mikor másik leánya, Stefánia herczegnő Rudolf trónörökös-höz ment nőül.

Mária Henrietta Anna királyné, 1836 aug. 23-ikán született Schönbrunnban, mint József nádornak **Mária Dorottya** herczegnővel kötött

MÁRIA HENRIETTA BELGA KIRÁLYNÉ. — R. Hirsch Nelli rajza.

Koller tanár utódai fényképe után.
LUJZA BELGA KIRÁLYI HERCEGNŐ, KOBURG FÜLÖP
HERCEGNÉ.

Londoni fénykép után.
STEFÁNIA BELGA KIRÁLYI HERCEGNŐ, GRÓF LÓNYAY
ELEMÉRNÉ.

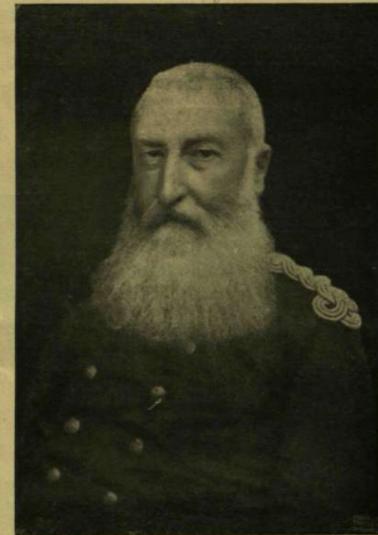

Londoni fénykép után.
KLEMENTINA BELGA KIRÁLYI HERCEGNŐ.

tükre rendezett fényes udvari ünnepélyeken ismerkedett meg a belga trónörökös brabanti herceg az ifjú főhercegnővel, a kit akkor a legkiválóbb szépségek egyike gyanánt emlegettek az osztrák fővárosban. Gazdag szőke haja, szelíd kék szeme s ritka tisztaságú, üde arczsine ép úgy vonzotta hozzá a belga királyfi szívet, mint jeles szellemi tulajdonságai. Az ismerkedést csakhamar követte az eljegyzés ugyanaz év május 18-án. Belgiumban ép oly örömet keltett az esemény híre, mint Bécsben és Magyarországon. Ugyancsak az 1853-iki évben augusztus 10-én tartották a schönbrunni kastélyban az esküvőt, melyen a távollevő völgényt Károly Lajos főherceg helyettesítette. Négy nap múlva utazott el új hazájába; Verviersnél lépte át a belga határt, itt várta a de Biolley grófi család kastélyában apósa, I. Lipót király, völgénye, a mai II. Lipót király s a királyi ház tagjai. Ünnepélyesen felvették a belga királyi család tagjai sorába, a hagyományosan megszabott szertartások között. Verviersből Brüsszelig az uton mindenütt ünnepélyesen fogadták az ifjú trónörökösét, a belga fővárosba való bevonulása pedig valóságos diadalmenet volt. Augusztus 22-én tartották a tulajdonképeni esküvőt, először a polgári házasságkötést a királyi kastélyban, utána a székesegyházban rendkívüli fényvel az egyházi esküvőt.

Rövid idővel az esküvő után az ifjú pár bejárta országa főbb helyeit, a hol a nép mindenütt nagy melegséggel és lelkesedéssel ünnepelte őket. Ez alkalomból egy kedves epizód emlékét elevenítik fel: a roppant számú üdvözlő beszéd között, valamelyik városban egy furcsa kislejű, peczkes tartású, komikus úriember is előlépett s belefogott beszédébe. A jókedvű fiatal hercegasszony ennyi furcsaság láttára nem tudta türtöztetni derültét, vidám kacagásban tört ki. Természetes jókedve átragadt az egész kíséretre, sőt magára a szóokra is. Csak I. Lipót király, a ki nagyon sokat tartott az etikettre, őrizte meg komolyságát.

A házasság első évei boldogan teltek el, családi körben, utazásokkal, reprezentációs kötelességek teljesítésével. Egyebek közt nagyobb keleti utazást is tettek s részt vettek Ferencz József császár és király esküvőjének ünnepélyeiben. Az ifjú trónörökösnek hamar megkedvelte magát a belga néppel s a brüsszeli udvari körkkel, annyival is inkább, mert

Londoni fénykép után.
LIPÓT BELGA KIRÁLY.

sógornőjének, Sarolta hercegnőnek, a szerencsétlen véget ért Miksa későbbi mexikói császárral, akkor Lombardia és Velence kormányzójával kötött házassága után ő maradt a belga királyi ház egyedüli nőtagja. Első gyermeke, Luiza hercegnő 1858-ban született, majd 1859-ben megszületett fia, Lipót trónörökös herceg s ezzel a dinasztia fennállását biztosították tekintették. A fiatal trónörökös népszerűsége akkor tetőpontra jutott. Később még két leánya született: 1864-ben Stefánia hercegnő, jelenleg Lónyay Elemérné grófné és 1872-ben Klementina hercegnő, a ki ez ideig nem ment férjhez.

1865 december 10-ikén meghalt I. Lipót király s az addigi brabanti hercegné belga királynévá lett s mint ilyen december 17-én lépett először a nyilvánosság elé férje ünnepélyes esküvőtekor.

Csakhamar azonban nagyon ránehezedett a sors sújtó keze a királyné életére. Miksa mexikói császár tragikus halála s az özvegyére, Sarolta császárnéra borult lelki betegség volt az első nagy csapás; szerető gondtal sietett

a halálhír vétele után Miramaréba, sógornője vigasztalására és ápolására. Csakhamar az anyai szívet is megsebezte benne fiának, a trónörökösnek 1869-ben, tíz éves korában bekövetkezett halála. Bánatát erős lélekkel viselte s igyekezett hiven megfelelni királynéi kötelességeinek. Legidősebb leánya 1875-ben ment férjhez, 1878-ban ő maga ezüst-menyegzőjét ünnepelte, 1880-ban részt vett a belga királyság fennállásának 50-ik évfordulója örmérendezett ünnepélyeken, 1881-ben Bécsben Stefánia hercegnő s Rudolf trónörökös esküvőjén.

Élete utolsó éveiben betegeskedése is akadályozta régi életmódja folytatásában. Szívujaja teljesen visszavonult életre kényszerítette. Többnyire a spaai királyi kastélyban lakott, a hol szabadon élhetett kedves foglalkozásainak. Reggel misét hallgatott, aztán azt a sok gyönyörű virágot rendezgette el szobáiban, melyeket kertészei mindennap felküdtek neki. Később szép időben a parkban, rossz időben a fedett lovardában lovagolt, dél felé levelezéseit intézte el s magántitkárával tanácskozott. Félegykor volt a nagyon egyszerű dejeuner, férje, legifjabb leánya s a szolgálattelvé tiszt és udvarhölgyek társaságában. Reggeli után sétált leányával és udvarhölgyeivel a parkban, hetenként kétszer pedig kikocsizott s jelen volt, mikor a királyi istállók lovait az állatorvos megvizsgálta. Este gyakran elment a színházba, sőt olykor váratlanul megjelent az opera próbáin is. Ha otthon maradt, sakkot vagy dominót játszott környezetének tagjaival. A művészeteket nagyon szerette, nagy jótekonyságot is gyakorolt, a szükkölködők előtt nyitva volt szíve részvétre, pénztára segélyre. A játékonny intézményeknek is bőkezű pártfogója volt. A mint azonban betegsége mind inkább erőt vett rajta, mind jobban visszavonult a nyilvánosságtól s legutóbb már alig lehetett a kastélyon kívül látni. Népe azonban mindvégig nagy tiszteltetben tartotta; a belga pártviszályok, melyeknek szenvedélyei nem mindig szokták kimélni a trónt sem, őt nem érintették soha.

Állapota már néhány hónappal ezelőtt oly rossza fordult, hogy minden pillanatban bekövetkezhetett a végső fordulat. Folyó hó 11-én sulyos asztmatikus és szivgörs rohamra volt, úgy hogy nem bírt ágyban fekvődni. Szívujaja következtében vízkórúsába is esett. Végre szeptember 19-én váltotta meg szenvedéseitől a halál.

KOSSUTH LAJOS SZÁZÉVES SZÜLETÉSNAPIJÁN.

Óda.

Írta Jókai Mór.

Száz esztendeje múlt, hogy az égből a földre leszálltál, Majd egy századon át fényelt nagy szellemed élve. Mit hoztál le nekünk? A szabadság égi szülöttét. A hit egyenlővé emeléd fel a honfit, a polgárt. Nép volt, járom alatt: nemzetté őt Te teremtéd, Mostoha földjéből alkottál édes anyánkat. Szárnyat a szellemnek Te adál, sajtót szabadítva: S fényes hős tettek követék, mit hirdete ajkad: Korszakot alkottál, tele fényvel és örökölő Esmékkkel, miket el nem enyészett semmi jövendő. Lánctól tördelve Te magad viseléd a bilincset, Megszerzed e hont s magad éltél messze hazátlán, S láttad mind messzebb távozni a hont Te magadtól. ...Most már lithon vagy, haza keble melengeti hamvad, Itt nyugszol; de mit a sirbolt és hamveder el nem Zárhat, a szellemed él s bevilágít messze jövőnkbe. Én tudom — ott életem — mi vala régen Magyarországon. Névtelen és nem is ismert földje e népek. Népének milliói szegény rabok és igazhódok, Nagyja kevély koldus, úrnak, szolgának esetlen, Kardját a rozsdá, de nevét a rozsz hír emészte.

... Évezred végét láttuk közelíteni hazánkra, Értjük-e azt, vagy sem? Ez sem volt írva az égbe: — Hogyha a mostoha sors te találja töröltni nevünket E hon síkjáról, mi utánunk nem marad emlék. Hírünk, ősi dicsőségünk, mint egy mese elvész! Mit tehetett a költő? Sirt a nemzet enyészten. «Hol van a hon?» kérdé búsán s nem lelta a népet. Elmúlt az! Ne keresd! Nem jön fel az alkonyodott nap, — Ekkor megjelenél Te magad s megráztad e földet, Hogy minden sírnak meg kellett nyílni szavadra: «Van magyar és lesz itt haza, míg a világ áll: Új haza, nagy nemzet, kit az Isten újra teremtett. Gyúl a szabadság napja, ki nemzetet alkot e földön!» Gyermekek Hercules a hogy fojtogató a kígyókat, Úgy Te erős kézzel fojtád mérgező kígyót Ifjan: a nemzetnek megölő pokolbeli szörnyét, A ki szabadságunk gyűrűivel összeszorítá. Átok és tilalom terhelte és szót: «szabadság». És Te ki merted tűzni a szűz lénynek lobogóját, Küzdte tolladdal, egyedül, a hatalmasok ellen: Bűnök vették azt és rabság lett a jutalmad. Ámde a nemzet ezért fejedet koszorúzza babérral S szószólvájára választott nagy diadal közt. Hol lángszóval haza bölcséi nagy seregében Ékeszólvással, mely meggyőz mind szívet és észet, Törvénnyé emeléd a szabadságot közörmömmel: Büszke nemességünk a népet emelte magához. Áldozatul hozván sok százados őt jogaik mind. S jobbágy terheitől hont földet felszabadítva. Mindezt a Te szavad, a Te lelked okozta csodára. ... Ám e kincseket itt ingyen nem adja a végzet: Ármány, visszavonás, hálátlan népfajok átka Öldöklő kézzel tüzlángot szórt a hazánkra. Dőlva rohtantak ránk a szolgálhadak körülöttünk, Lángborult ország jajját ám senki se hallá, — Egymagad álltál itt, a ki nem vesztéd el a lelked, S fentartád a hitet Istenben és a hazában.

Láttalak én, a midőn szavaidból nőtt fel a tábor, Mely diadalt kereső seregeknek állt az útját, Láttam a tűzfolyamot, mit lelked lángja kiontott, Hallottam szavadat, a milyen nem lesz soha többé. S mint a kalászból, kelt fel szavaidból a hadsör. Mintha rendre kikelték volna a régi vitézek, Gyermekekből lett hős s az öregből ifjú levante. S mind, a ki hű hazáit, a ki él-hal a nemzete mellett, És a szabadságnak híve, hős zászlóid alá jött, Védni a vad dúllóknak ezrei ellen a közjót. Nem kerestél más hont, túl messze tengerek útján. Itt pedig a hon kis szigetén, hullámokat ontva Vértenger várt rá, elijesztő szörnyetegekkel; Itt maradt, — megvédte honát és adta csodáit Harci vitézségnek, mely túlszárnyalta a régit, S a kinek ajka nem is mondá: «sebe szólt a hazaért. ... S a mit a kardvas félbe hagyott, folytatta szívével, Mint az erekléjét, úgy őrzé a szabadság eszmét, S ostromlá az eget, a míg azt visszaszerelte És megvívta a kort, a melyben erősen uralgó A Te jelszavad, a melyet hordtak lobogóid:

Együttjár a «Szabadsággal, az Egyenlőséggel s a Rokonszívval».

És a midőn a nagy mű összeomlott, mit emeltél. (Gigászok diadalmaskodtak az istenerőkön) A haza földjével nem kaptad el a haza sorsát. — Hol menedéket adott száműzöttnek szabad országon, Ott emeléd szavadat, idegen szót égve kiáltva: Dörgés lett abból, mely viszhangozta keservünk Félziget országba s a dieső brittek birodalma, És oceánon túli világ zengett szavadtól. Minden nép ajkán hirdeted: «él a magyar még!» A mikor azt hitték, el van sírolva örökre, S aztán évtizedek sorain át függ a kardod, Mint egy lángpallos az erőszak büszke fejénél, Nagy fenyegetve örök harcra, míg nem lesz igazság; Míg a szabadságnak s népjónak sírja ki nem nyíl. Ott idegen földön tápláltad honfiszermeléd, Mindened a honnak szentelve: semmi se tőle. S eltemetéd idegen földön, mi drága szívednek. Szívedtől szakadt leányod és szerető nőd. Két fiadat élethivatás távolba vezette, Ott maradtál Te magad, mint profétája honának Pusztában egyedül hirdetni az isteni ígét.

Száz esztendeje múlt, hogy a sors e honnak adott át. — Rengett akkor a föld? Hullottak tűzmeteórok? Dültek-e tornyok alá? Lángolt-e az égből? A hogy reszket a föld most és tűzszlopokat hány, Napfényként ragyogó tűzcsillag hull le az égből. ... Kit fog szólni a föld? Csillagotl és teherbe? — Isten nem hagyhatja vezér nélkül maga népét. Hallod a kriptából ez örömjajt, mely ma körülvesz? Visszaszültsz-e közénk, új életet élni e földön? Látni e drága hazát, a kit Isten újra teremtett Így megerősöve hatalomban, ősi erényben, Távoll vágyaidat, miket lángszavad hirdete egykor, Testté, lélekke alakulva, magasra emelve, Látni a fővárost, melynél szebb nincs a világon. Fényes csarnokait törvénynek és tudománynak, Szemközt a koronás palotát, pompásul emelve Egyholt s egy élő szent jobb-bal hinti az áldást, Emlekek seregét ércből, márványból emelve Hősöket és koronás főket, nagy tettek zászlóvivőit. Költöket, haza és szent eszmék képviselőit, Szobrokat, a miknek tervét most képi művészagy, Látnoki szem már látja alakjaik ott a jövőben. Jobbparton a felejthetetlen őrangyala honunknak, Szentté elfogadott Erzsébet drága királynéknak, Balparton a Te szobrod messze világba tekintve, Kikhez messzünnen, koszorúkat hozva kezükben Mint csodatevő szentképekhez járnak a népek. — Óh, jöndő még, melyben eszobrok a csillagos éjben Egymásnak nyújtják kezük s emelik fel az égbe, Várva az Istentől csodáteltelt drága hazánkért S éreznél, márványnál merevlebb karjaik a bús Néptársaknak szétárrálnak hű ölelésre: A hogy összetalálkoztak ama nagy ravatalnál Drága babéremlék, koronás nő kegyudomány, A ciprus-galylyát, mit Kossuth küldte Deákknak. ... Ily csoda van most is, sírodnál itt az egész nép, Nincs itt ellenség: jó testvér mind valamennyi, Isten békéjét ünnepli ma nagyban a nemzet. ... Óh, ne maradj lenn: ottan alatt az éjjeli sötétben! Óh, ne maradj fenn, odafenn a csillagi fényben! Itt a helyed! Új század várja lejöttöd. Szép e drága haza! Odafenn nem szebb a menyország, Éltedben de sokat szenvedtél hosszú időnkig! Nemzettedt s a szabadság isteni eszmeköréért, Tartozik a végzet, hogy mind ezt visszafizesse Neked egy új élet gyönyörével és diadallal. Addig is élsz idelell valamennyi honi szívében És az anyák neveden oktatják kis csecsemőik!

MÉRETLEN HÚS TÓTHÉKNÁL.

Közönséges falusi eset.

Írta MIKSZÁTH KÁLMÁN.

Az állatok érdeke se egyforma és semmiképen se kerülhet egy kalap alá. A tapasztalataikból leszűrte igazságaik is különbözők. A hangya például ragadozó állatnak tartja a fülemilét és jámbor léhűtőnek a tigrisét. A ló azt szereti — hogy tovább szőjjék a dolgot — ha valami gaz-

dag nagy úr tulajdonába jutna, mert ott kimélik, vakarják, zabbal etetik, pokróccsal takarják, a tehénnek ellenben az a szerencséje, ha szegény emberhez jut, mert ott ő valóságos családtag, dédelgetik, friss lóherével, burgundiával etetik s vigyáznak rá, mint a szemük fényére. Csak a sertésnek mindegy, mert annak mindenütt az a sorsa, hogy megölik és megeszik. A sertés pályája rövid, sivar és reménytelen.

Hanem most csak egy tehénről van szó, a Riskáról, a melyik szegény paraszt emberé s nyolcz liter tejet ad naponként. Hát nem sok, de ő tőle mégis elég, mert csak egyszerű magyar fajta, kajla szarvú, fehér szőrű, osontos, szikár, hegy-völgy váltakozik a testen. Ősei soha se legeltek Siementhalban, sem sehólvási füveken, szóval alacsony származás: paraszt tehén.

A palócz ember megbecsüli a tehenet, nem fogja eke elé, mint a stájer, mert gavallér hozzá: a tehén a gyöngéd nem a szarvasmarhák közt, ő adja a tejet, elli a borjúkat, nem szabad dolgoztatni. Asonfelül hálás is hozzá a palócz és a tehenet «ő kelmének» hája. Megtisztelti ezzel. Mert a többi állat mind «ne-te-ne», vagy «bres ki», «tülled-hozzad» vagy «zoki», csak a tehénnek jár ki a titulus: «a Riska ő kelme».

Hát igen is, ő kelme szegény paraszt családhoz került, a felvégi Tóth Ferenczhez, a hol igen szerették. A gazda gyöngéden vergette meg lapoczkáit reggelként, mikor kihajtották, a gazdasszony rendszeren valami csemegével várta este, mikor a mezőről a csordával hazajött s ugyancsak megkorholta vásott gyerekeit, kik röggel hajigáltak:

— Nem félték az istentől, a legnagyobb jótévedőket megütni, a ki táplál benneteket? Minyárt elszárad a kezéd, te Miska, te gézengúz!

A gyerekeknek persze nincs jó eszük. A tej nem imponál azoknak. Azt hiszik a kis csacsik, hogy valahonnan a Polovszkyék árkából meríti az anyjuk. Még többet ér nekik, ha néha a Riska odadörzsöli az oldalát a szederfához, mert ezzel megrázza s potyogni kezdenek az érett fekete szederbogyók. Akkor szinte pajtás a Riska.

Hanem előttük is megnőtt a tehén becsülete, mikor egy reggel tarka borjút hozott a világra. Kedves volt a borjú, olyan okos szemekkel, mint egy kanonoké. Lämpás a homlok és rózsaszín foltok az oldalain imitt-amott. Ez már a gyerekeknek is tetszett. A Riska ezentúl otthon maradt a borjával s valóságos bücsűjárás volt egész nap az istállóba. Rendre eljötték a rokonok, a szomszédok, megbámulták a borjút, megköpödték, hogy szentől ne jöjjön neki. «Nagytól nőjjön, mint a Zichyék bivalya», mondák a babonás szokás szerint, vagy azt az észrevétel tették, hogy gyönyörű üsző lesz belőle, kár volna odaadni a mészárosnak.

— A mészárosnak? — csodálkoztak a gyerekek. — Hát mit csinálna vele a mészáros? Hiszen a mészárosnak nincsen tőgye, a miből szoptatná.

— Jaj, édes lelkeim, nem is azért kellene az a mészárosnak, hanem hogy egy nagy kést fogna és krk! elvágna a bocziha nyakát.

Erre aztán elkezdtek sírni a gyerekek, mint a záporosó. Oh, a csúf mészáros! Hát ugyan nem fájna-e a szíve?

Napokon át kellett biztatni az apjuknak, hogy megnyugtassa.

— Dehogy no. Ej dehogy. Nem eladó a borjú, fölneveljük tehénnek. Hanem mikor a kis Kata megnő, a Kata lesz eladó és a tehénne cseperedett borjú lesz a hozománya.

A testvérké a böszmék most már azon siránkoztak, hogy ha a Kata lesz eladó akkor hát az ő nyakát vágja el a mészáros a nagy késével.

Ez alatt pedig szépen növekedett a kis jószág.

Az «édesek» terveket szöttek hozzá. Innenonnan két tehenük lesz, sok tej, sok vaj, sok túró. Az mind pénzé válik a kezükben. Abból a pénzből aztán pitykés lajbit kap a Pali, cifra szúrt a Miska, nagy selyemkendőt a Katóka. Minden a borjúra volt építve. Nevezetes személyiség lett a családban. A gyerekek mindennap megnézegették, mennyit nőtt már s mindenik a maga vágya teljesülését látta benne közeledni. Pedig hát azonkívül is elég kedves volt, lehetett azt szeretni a saját személye végett is.

A boczika természetesen semmit se tudott erről s élte a világát a maga esze szerint. Szopott, aludt és nézdelődött. Bámulta a lovakat a másik rekeszben. Az öreg Riska vigan rágicsálta a lóherét. Mert jó érzés lehet, hogy a kiscinye ott lábatlankodik alatta, hol a lábához ütődik, hol a hasához és kellemesen csiklandozza, rágicsálja a tőgyét, miközben ütögeti farkával a czombjait.

Egy nap azonban azzal jött ki reggel az any-

KOSSUTH SZOBRÁNAK LELEPLEZÉSI ÜNNEPELE CZEGLÉDEN, SZEPTEMBER 18-ÁN.

— Hm, az meglehet. Nem járt itt a Galandáné a napokban?

— El kellene hivatni Maron sógort, hadd mondana valami szert.

— Szaladj el érte, Katka!

Mire Maron sógor megjött, a borjú lefektűt az alomba és csak néha nyitotta ki a bágyadt szeméit, melyekből könnyek szivárogtak, sötétlő sávot hagyva rozdszín szőréen a szemek alatt.

Maron sógor megnézte az állatot és megcsóválta a fejét.

— Itt már csak egy segítség vagyok: a kés.

Lett erre nagy megrökönyödés, kéztördélés. Az asszony elszaladt a mézáróért. De a nemzeti úr épen nem volt otthon (szegény borjú, de roszkor betegedett meg). A nemzeti úr egy kosból való

zacsokot vágott ki remekbe, úgy hogy a kosnak mind a négy lába rajta legyen fityegőnek s ezt vitte be ajándékba a viceispánnak a városba.

— No, már most mit csináljunk?

— A borjú nagyon szomorú. — Valaki megrottotta a szemével — vélte az asszony.

Maron sógor a fejét vakarta: Úgy is amolyan barkácsoló ember volt, a ki mindenhez értett.

— A borjú nagyon szomorú. — Valaki megrottotta a szemével — vélte az asszony.

KOSSUTH SZOBRÁNAK LELEPLEZÉSI ÜNNEPELE SZEGEDEN, SZEPTEMBER 19-ÉN.

Keglóvich Emil fényképe után.

Hát isten neki, kieresztem én a párját, mert nem lesz abból soha e világon szarvasmarha.

— És úgy is lett. A szegény boczikát kivezették az anyja alól.

Maron Péter bácsi megkeményítte az ő szívét (hogy azt mondja, úgy is elég német vért ontott huszár korában), bevitte a kamrába. Se nem rúgott, se nem kapált, nagyon el volt már gyengülve, kegyelem már annak a halál. De minthogy semmi alkalmas szerszáma nem volt kéznél, hát keresztbe tette a borjú fejét a kamra küszöbén s aztán egy, kettő, három, a nagy éles baltával egy csapásra elválasztotta a fejét a törzsétől.

Sokan nézték szomszédok, mert az efféle nagy látványosság mindig sok nézőt csal össze. Magasan szökött fel a vérsugár félívben s befecskendezte a szűszeket és a falakat, az asszony-nép sikoltzott a sajnálkozásban, a gyerekek rémülten futottak be a kertbe s ott meglapúlva a mogyorófák közt, reszkette, dobogó szívecskékel várták, mi fog történni.

A MAUZOLEUM ALAPKÖVÉNEK LETÉTELE.

A KOSSUTH-ÜNNEPELYEK.

Méltó bensőséggel és kegyelettel ünnepelte meg Kossuth születésének századik évfordulóját a nemzet. A budapesti ünnep méreteiben s a benne részt vettek nagy tömegével valóban imponáló volt; részt vett benne úgyszólván az egész főváros és küldöttségek által a vidéki lakosság nagy része is.

Az ünnepség a Deák-téri evangélikus templomban kezdődött istentisztelettel, melyre nagy és díszes közönség gyülekezett össze: Kossuth fiai, Ferencz és Lajos Tivadár, gróf Apponyi Albert elnök vezetése alatt a képviselőház tagjai, több főrendiházi tag, a főváros és a törvényhatóságok küldöttségei, a tudományos és társadalmi testületek képviselői, stb. Az istentiszteleten Horváth Sándor lelkész mondott beszédet, mely mély hatást tett a jelenvoltakra.

A templomból a temetőbe vonult az ünneplő közönség, a Kossuth-mauzóleum alapkövének letételére. Kossuth sírját szépen feldíszítették ez alkalomra s már reggel elborította a koszorúk nagy sokasága. Dél előtt tíz órától kezdve folyton jöttek a küldöttségek koszorúkkal a sírhoz. A képviselőház tagjainak s a többi előkelőségeknek felvonulását az út mentén mindenütt nagy közönség nézte s éljenezte. A sír-

ÖREG HONVÉDEK KOSSUTH SÍRJA KÖRÜL.

Csak a csász suhanez fia, a Gyurka mondta Maronnak:

— Mégis nagy vitéz lehetett kend, Maron bátya!

Az öreg szippantott egyet meglegedetten a makrából, aztán fölvette a levágott főt és föl-emelte.

— No, nézz a szemembe, borjú pajtás. Ne haragudj rám. Látod, kénytelen voltam vele.

És kitette a fejét az eszterhéj alá, a mi után hozzálátott nagy komótosan egy konyhakéssel a testtörzs felbontásához a kamrában, hol úgy is szűk volt a hely a művelethez.

A látogatók pedig, a kik már előre megalkudtak a gazdával, egyik a czombra, másik a szügyre, harmadik a májra (mert a szegény embernek jól esik a mévelten hús), szájtátva nézték a nyúzást s várták a magok falatját. A levágott fej is úgy volt fordítva, hogy a nyitott két nagy merev szemével benézett a kamrába.

Tóth Ferencz lehorgasztott fejjel járt-kelt a pajtában, a kertben ezalatt csak azért, hogy ott ne legyen: rövid időközökben be-benézett az istállóba, a jószágot gondozni s megújóságot visszajövet:

— A Riska nagyon szomorú. Búsul a kicsikeje után.

(Vége következik.)

A MAUZOLEUM ALAPKÖVÉLETÉLI OKMÁNYÁNAK ALÁÍRÁSA.

KOSSUTH SZÁZADIK SZÜLETÉSNAPIJÁNAK ÜNNEPE BUDAPESTEN.

A LELEPLEZÉSI ÜNNEPÉLY.

Emelte az ünnepély jelentőségét az ott megjelent kiváló férfiak s küldöttségek nagyszáma. Ott voltak Láng Lajos kereskedelmi miniszter, gróf Wickenburg Márk államtitkárral, Puky Gyula főispán, a vármegye és város hatóságai, testületei, küldöttségileg képviselve voltak a hazai kereskedelmi és iparkamarák, az Országos Iparegyesület, a gyáriparosok országos szövetsége, a kereskedelmi részvénytársaság, szóval a magyar közgazdasági élet legtöbb szervezete és intézménye.

A kamara új székházának pompás dísztermében nyitotta meg Szabó Kálmán elnök az ülést, lelkes szavakkal üdvözölve Láng Lajos minisztert, mire a miniszter rendkívüli figyelmet keltett beszédében válaszlát, meggyőzően fejtegetvén, hogy mily szoros viszony és érdek-közösség áll fenn gazdasági életünk különböző ágai közt. A miniszter nagyhatalmú beszéde után Szávay Gyula kamarai titkár ismertette a debreczeni kamara történetét, majd Komlóssy Arthur polgármester üdvözölte a vendégeket s a kamara tagjait. Ezután a miniszter kíséretével a kamara által létesített állandó gyűjteményt tekintette meg, mely főképp házi-ipari tárgyban bővelkedik.

A most felavatott székház egyszerű, de igen csinos kétemeletes épület, melyet Tóth István debreczeni építész-mérnök tervezett s összesen 180 ezer koronába került. Különösen szép nagy díszterme, melynek oszlopos főfalát a király arcképe díszíti, a jobboldali falon a régi debreczeni vásárt ábrázoló festmény látható, szemközt vele Baross Gábor kitűnően sikerült életnagyságú képe.

A székház belső falait a Szávay Gyula által összeállított grafikai táblázatok borítják, melyek vonalakban, alakzatokban és számoszlopokban szemléltetik a kamarai kerület gazdasági állapotait.

A ZILAHAI ÜNNEPÉLYEK.

Szilágy megye székvárosa felemelő ünnepélyeknek volt a múlt héten színhelye, midőn a nagy Wesselényi szobrárt leleplezték s egyszerűsággal felavatták a Tuhutum vezér emlékére is. Legutóbbi számunkban közöltük a Wesselényi szép szobrának, Fadrusz János művészi alkotásának képét s elmondtuk a leleplezés lefolyását.

Most a leleplezés ünnepélyéről mutatunk be fényképfelvételeket. Bemutatjuk egyszerűsággal felavatták a Tuhutum vezér emlékére is. Legutóbbi számunkban közöltük a Wesselényi szép szobrának, Fadrusz János művészi alkotásának képét s elmondtuk a leleplezés lefolyását.

A névtelen jegyző szerint ugyanis Tuhutum a megye területén át vonult Erdély elfoglalására s ezért támadt már az ezredvi ünnepély idején az az eszme, hogy a honfoglaló vezérnek a

megye székhelyén oszlopot kellene emelni. E szép eszmét most Fadrusz János hazafiúi buzgósgága megvalósította s immár ott áll az emlék a szép Szikszay-park közepén.

Az emlékmű körül faragott obeliszk, melynek csúcsán turulmadár ül, alatta pedig az egész obeliszk felső részét átfogva, domborművű, vastagon aranyozott alakok láthatók: a honfoglalók, a mint megérkeznek, győznek s végül ennek örömeit áldozatot tartanak. Az emlék négy oldalán régi magyar írásjegyekkel hat ének van bevéve, melyek egyike Erdély elfoglalásáról szól, a többi pedig «táltos ének». Ez énekek a Király Pál tanár birtokában levő régi írott könyvből vannak átvéve.

EGYVELEG.

* A katonák megterhelése. A német hadsereg egészségügyi főnöksége által megjelölt kísérletekből és megfigyelésekből kitűnik, hogy a legnagyobb súly, melyet a gyalog katona testén rovetkezmények nélkül hordhat, 34 kilogramm. Ennél többet napi

A SZOBORRA KÜLDÖTT KOSZORÚK ÁTVÉTELE.

A ZILAHAI WESSELÉNYI-SZOBOR LELEPLEZÉSI ÜNNEPÉLYÉRŐL.

menetelések alkalmával a szívre való káros befolyás nélkül a katonának viselnie nem volna szabad.

* Punta Arenas (Chili) városában 180 házban mintegy 1800 ember lakik. A csekély számú lakosság azonban hatvanöt korosmával rendelkezik, s így minden 27 emberre egy-egy korosma jut.

* A fogak romlásának okáról. Az angol orvosok társulatának jelentése szerint az ember fogának mindinkább gyakori rosz minősége onnan ered, hogy a fogak aránylag kevés munkát végeznek. Mai napság minden oly puhára főznek vagy sütnék, hogy a fogaknak nincs elég rágni valójuk.

* New-Yorkban legújában pénzért bármely órában lehet kapni nyoszolyóleányokat és vőfélyeket. A hölgyek, kik erre vállalkoznak, remek toilletteken kívül fejéknél 120 koronát kapnak. Fekete frakkos, elegáns vőfélyek, kik az esküvő után eltűnnek, 150-200 koronába kerülnek. Ha azonban a lakodalmi ebédnél, vagy reggelinél alkalmoszerű felköszöntőket kell elmondaniuk, ezért külön díjaztatnak.

* II. Menelik abessziniai király nagy kedvelője az óráknak, melyeket pontos együttjárásra akar szoktatni. E célra Ilgen nevű svájci eredetű főtanácsost Svájcba küldte, ki onnan oly zseborákát hozott, melyek két hónap alatt legfeljebb hat másodpercnyi eltérést mutatnak. Ras Makonnen, a király unokaöccse, ki Abessziniát, Edvárd angol király koronáztatásán képviselte, nagybátyjának emlékéül a londoni vesztminteri apátság nagy toronyórájának hasonmását vitte haza, mely ajándék a szállítási költségek nélkül egymillió koronába került.

* Gorkij Maxim, Oroszország egyik legkiválóbb regényírója, ezelőtt tíz évvel mint pöklégény kereste a kenyerét, sőt gyakran napszámában isdolgozott. Az irodalommal csak szabad ideje alatt foglalkozhatott.

* Az állatok ösztöne. Az indiai elefánt vadászat vagy munka közben kapott nyílt sebeit nedves földdel tapasztja be; ugyanezt teszik a tigris és a forró éghajlat más emlős állatai, ez lévén az egyedüli mód, mely által a sebet a rovaroktól menten lehet tartani.

* Az amerikai Egyesült-Államok katonái havonként a teljes ellátáson kívül 42 korona szoldot kapnak s így a világ legjobban fizetett katonái.

* A vatikáni könyvtárban őrzött héber biblia oly nagy és nehéz, hogy azt két ember alig bírja el. Ezért a bibliáért 1512-ben a könyv súlyával egyenlő aranyat ígértek.

* Tüdővészben a halálatot üzletszerűleg folytatók ritkán szenvednek. Ezer meghalt közül csak nyolcan pusztultak el e bajban, míg ellenben ezer posztócsináló közül 300 és ugyanannyi nyomdász közül 400-an eme betegség áldozatai lesznek.

* A dél-afrikai háború befejezése után visszatért angol önkéntesek túlnyomó része munka és foglalkozás nélkül maradván, ellátásukat London városa vállalta el, mely minden volt katonának, míg munkát nem kap, napi szoldját és rendes ellátását kiadja.

A SASVÁRI NAGY HADGYAKORLATOKRÓL.

Mióta Hollós Mátyas seregével Bécs ostromára indult, a Morva és Vág völgyében annyi katona nem volt együtt, mint a Sasvár vidékén folyó évi szeptember 12-ike és 16-ika közt megtartott nagy hadgyakorlatokon.

A csapatok kiképzését és menetképességét, valamint a tiszték jártasságát kitüntető hadgyakorlatok egyik főcélja azon új találmányok kipróbálása volt, melyeket eddig az osztrák-magyar seregnél még nem alkalmaztak.

A tapasztalás számtalanszor azt mutatta, hogy a legjobb sereg mozgékonyaságát és harc-képességét leginkább a szervonatok ezer meg ezer szekere bénítja meg, különösen, ha annak fogatai a lőtáplálék szűk volta vagy hiánya miatt aszolgáltatot megtagadják.

Anglia, Német-, Francia- és Oroszország seregeiben e bajon automobil járművekkel akarnak segíteni és az eddig megejtett kísérletek alapján a régi szervonati szekerek teljes mellőztetését határozták el.

A sasvári hadgyakorlatok lefolyása alatt ötféle szerkezetű automobil-kocsikat alkalmaztak, melyeket a hadtestek főhadiszállásain és hadosztályoknál beosztott s e célra beoktatott katonák vagy altisztek vezettek. A 120 métermássa hordképességgel bíró automobil-kocsik teljesen beváltak. Az új intézmény milliókba fog ugyan kerülni, de a kiadást a sok ezer ló, szekerek és kocsik nélkülözhetősége bőven fedezi meg.

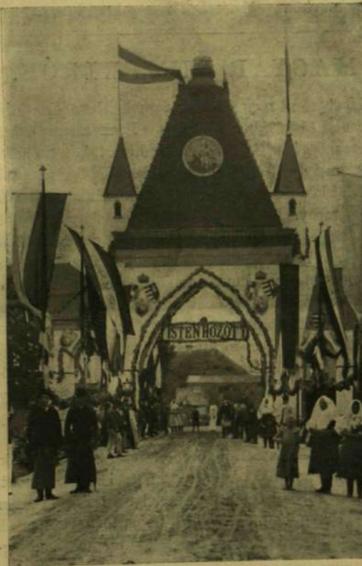
Hasonlóképpen bevált a Pekery-Weiss-féle mozgó tábori sütökemencék rendszere is, mely lehetővé teszi, hogy bármely táborozó csapat, másfél óra alatt frissen sült kenyeret kaphasson, míg eddig a kenyeret szállító szekerekre kellett várni, melyek sokszor az éhező katonák táborhelyét meg sem találták. Ezen mozgó tábori sütökemencék szállítása szintén automobil-kocsikon történik. Az 5. hadtesthez beosztott egyik automobil-kocsi a Kárpátok hegyes-völgyes terepén is teljesen bevált.

A legénység élelmezése körül próbára tették a német hadsereg azon új rendszabályát, mely szerint minden ember egy adag húskonzervet, egy adag kávékonzervet és kétszer sültet visz magával s így a menetelés közben tartott pihenők alatt jó minőségű s elegendő élelemmel rendelkező, a hús, kenyér és fa kiosztás hosszadalmas eljárása elmarad és — a mi fő — minden pillanatban harcra készen sorba állhat, a nélkül, hogy félig megfőtt eledelét a tűznél kellene hagynia. A rosz ivóvíz javítására a legénység jegeces cziromsavat kapott, a mi által a gyakran előforduló vérhasnak és egyéb gyomorbetegségeknek elejét vették.

A hadgyakorlat fővezényletéhez beosztott kéreplő altisztek és közemberek most már rendszeresen küldöncz és őrszemi szolgálatot teljesítettek, továbbá minden lovasezrednél és gyalog-hadosztálynál egy-egy lovas távirá-örjárat

A KIRÁLY A SASVÁRI VASUTI ÁLLOMÁSÁNÁL BECK BÁRÓVAL.

Singer József fényképei után.

DIADALKAPU SASVÁRON.

A német trónörökös.

A NÉMET TRÓNÖRÖKÖS ÉS KISÉRETE A HADGYAKORLATON.

A SASVÁRI HADGYAKORLATOKRÓL.

a netán szükséges távirá- vagy távbeszélő-vonal meghosszabbítására, esetleg annak elrontására a legújabb berendezési anyagszerrel és eszközökkel volt ellátva.

Az egymás ellen működő hadtestekhez a hirszerzési és megfigyelési szolgálat kiegészítése céljából egy-egy tábori léggömb-osztály volt beosztva, mely egy teljes sárkány-léggömbbel, egy megköthető golyóalakú léggömbbel s 120 üveg légszeszszel volt felszerelve.

Levelek és csomagok továbbítására most már minden hadosztály főhadiszállásán külön tábori postahivatalok működtek. Korábban ilyen csak a fővezér hadiszállásán volt található.

Megjegyzendő még, hogy a gyalogság számára kidolgozott új szabályzat azon része, mely a gyalogsági csapatok részletes harcászatiát véglegesen rendezi és megállapítja, a sasvári hadgyakorlatok alkalmával már életbe lépett.

Mindezekből kitűnik, hogy az osztrák-magyar hadsereg a hadi tudományok terén felmerült új találmányokat magáévá tevén, e tekintetben a versenyt a többi európai hatalmasságok seregeivel bátran kiállhatja.

A hadgyakorlatra vonatkozólag bemutatunk néhány érdekes fényképi felvételt.

Egyik képnél Ó Felsőgenek Beck báróval való megérkezését, a második kép a sasvári diadalkaput mutatja, a harmadik képen pedig Vilmos német trónörökös látható a nevét viselő huszárezred egyenruhájában, tőle balra gróf Auersperg altábornagy, jobbra Feigl huszárezredes állnak, majd Pritzelwitz és báró Bülow, a trónörökös katonái kísérei.

A VÖRÖSMARTY-SZOBOR PÁLYATERVEI.

I. közlemény.

Vörösmarty születése 100-ik évfordulóján mozgalom indult meg, hogy nemzeti adakozásból maradandó emléket emeljünk a «Szózat» költőjének a fővárosban. A gyűjtésnek oly szép az eredménye, mely biztosítékot nyújt az iránt, hogy Vörösmartynak méltó szobrot lehet majd állítani. A szoborbizottság felhívására szobrászaink nagy buzgalommal fogtak a szép és nehéz munkába s oly számban jelentettek be pályaterveket, hogy azok a városligeti iparszarnok egyik nagy oldaltermét egészen elfoglalják. Hosszú kettős sorban állanak e tágas helyiségben a szoborminták, harmincznyolcz magyar szobrász negyven pályaműve. A pályázó szobrászok névsora a következő:

Andrejka József, Barcza Lajos, Beszedes László, Donáth Gyula, Dunaiszky László, Fűredi Richárd, ifjú Gách István, Griessfelder János, Holló Barnabás és Vágó József, Horvai János, Ilencz Lipót és Kilényi Gyula, Istók János, Jankovich Gyula és Vágó László, Kallós Ede és Márkus Géza, Kiss György, Kmoskó József, Ligeti Miklós s Bálint és

Jámor, Lukácsi Lajos, ifjú Mátrai Lajos, Margó Ede és Scheer Izidor, Mészáros Károly, Mogoróssy Sándor, Prager Győző, Rintel Géza, (két mintával pályázik.) Róna József, Singer Antal, Sovánka István, Szász Gyula, Széchy Antal, Szódi Szilárd (két mintával pályázik, az egyik Smolka Ferenczessel), Stocklass József, Strohofer Béla, Telcs Ede és Márkus Géza, Tóth István és Pogány Móricz, Ud Endre, Ujváry Jenő, ifjú Vastagh György és Verő László.

Mindjárt a bejárat jobb oldalán szembeötlő Kallós pályaterve. Hosszan elnyúló fal közepén kiemelkedő oszlop tetején ül Vörösmarty karoszekében. Mellette jobbról-balról a falból domború kiemelkedő lelkesült népesoportok éneklők a Szózatot a «Vén cigány» zenekisére mellett. A szobor építészeti része Márkus Géza munkája.

Közvetlen e mellett van Telcs Ede pályaterve, mely gondolatban nagyon hasonló az előbbihez. Telcs is hosszúkák falpítményt használ, de ő a falnak közepén, alul helyezte el Vörösmarty ülő alakját egy befalazott kapu elé, melyhez mindkét oldalról a Szózatot éneklő nép tolong mozgalmal csoportban. A tervezet építészeti részét szintén Márkus Géza készítette.

Tovább haladva Donáth Gyula pályaműve tűnik fel. Magas oszlop alján lépcsőzetes padon ül a költő, s alakját a Haza (az oszlop tetején álló czímeres nőalak), Élet (a főt ágaskodó mén), Bor (a főtálat allegorizáló mulató legény), Szerelmek (Tünde alakja) allegorikus alakjai és amorettek veszik körül.

Róna József a szabad természetben, fák lombjai alatt ülve ábrázolja Vörösmartyt. Lenn, jobbról mellette, patak folydogál. E mellett sir a Sellő, hegedül a Vén cigány. Fenn a tetőn a «Zalán futása» alakjai tolongnak sűrű csoportokban. Balról reliefben a «Csongor és Tünde» egyik jelenete. Jobbról a «Két szomszéd» várból a párba, szintén reliefben. Hátról az oszlop Hadurak áldoz a Táltos.

Bálint építészettel társaságban pályázott Ligeti Miklós szobrász. Az építmény a magyar czímer hármasként mutatja, tetején kettős keresztrel, s ez szolgál keretül az emlékeknek, melynek előlészén, karjait a kópád parkányára fektetve ül Vörösmarty. A költő feje fölött egy turul-madár látszik. Az építményen átfutó négy sáv a magyar czímer négy folyóját jelképezi.

A pályázati munkák ismertetését lapunk jövő számában folytatni fogjuk.

ERZSÉBET EMLÉKÜNNEP GÖDÖLLŐN.

Gödöllőn szeptember 21-én kegyeletes emlékülünepélytszentelték Erzsébet királynénak, melyben nemcsak a község s a környék lakossága vett részt nagy számban, hanem a fővárosból is sokan megjelentek. Az ünnepély a gödöllői Erzsébet királyné-emléknél folyt le, az itteni dalkör énekével, a himnuszszal kezdődött, majd Csiky Kálmán mondott szép ünnepi beszédet, melyben egyebek közt így szökött Erzsébet királynéről:

«Oh, bár maradt volna itt köztünk azon a végetes ösön is, mely fölünk idegen földön oly váratlanul ragadta el! Ezek a mi szelid halmaink nem vetekedhetnek ugyan Helvézia hótakart tetőivel, Genf világszép tavának tükre nem ragyog a mi völgyeinkben, de itt a hű magyar nép szeretete és hűsége kísért s oltalmazta volna minden léptét, itt nem emelkedett volna feléje bántó, gonosz kéz, de valamennyi fölfogta volna még a lehulló falevelet is álma fölött...»

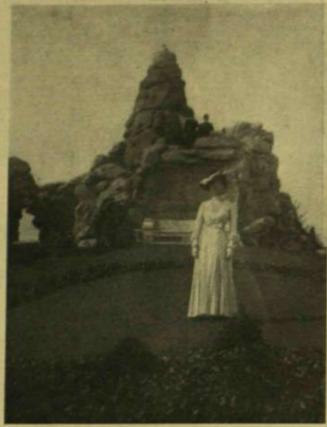
A nagy tetszéssel fogadott beszéd után Kolos Dóra elszavalta Dalmady Győző költeményét, melyet itt közlünk. Torday Gráil Erzsébet «Erzsébet» című ódáját adta elő. Az ünnepély a szobornak megkoszorúzásával ért véget.

A királyné útja.

Iria Dalmady Győző.

Ez a királyné útja, Még sem vagyok az úton
Az erdő közepeit, Egészen egyedül:
Itt andalgott ő sokszor, A királyné alakja
Vigaszt itt keresett. Elöttem fölmerül.

El van az út hagyatva, Képelem-e vagy látom?
Nem jár most senki rajt, Igazán nem tudom!
Csak lépteim okoznak, Mintha meg-megjelenne
Némelykor gyenge zajt. Minden fordulatán.

Dr. Lammitzer Józsefné amateur főlétele.
Kolos Dóra az Erzsébet-dombon Dalmady Győző
költeményét szavalja.

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ EMLÉKÜNNEP GÖDÖLLŐN.

Nem tudja még végképen Szentül hiszem, hogy sirja
Elhagyni e helyet, Ez órában üres:
Hisz a szíve itt sokszor Vigasztalást még most is
Meg-megkönnybedett. E szép úton keres.

MAGYAR REMEKIRÓK.

Most jelent meg s került forgalomba a Franklin-Társulat kiadásában a «Magyar Remekirók» című nagyszabású vállalatnak második, öt kötetes sorozata, melylyel az irodalmunkban eddig páratlan vállalat közkezen forgó kötetének száma most már tízre megy. E vállalat célja és nagy irodalmi fontossága nyilvánvaló: válogatott, gondos, külső díszében is szép kiadásban adja ki mindazt, a mi nemzeti irodalmunkban örökbecsű, a mi nemcsak az irodalomtörténet bűvárat érdekli, hanem minden művelt magyar embert. Az első öt kötetes sorozatnak, melyet megjelenésekor ép oly örömmel és lelkesedéssel fogadott a sajtó, mint a nagy közönség s mely Arany János, Vörösmarty Mihály, Tompa Mihály munkáinak első kötetét, Garay János munkáit s Csiky Gergely drámáinak színé-javát tartalmazta, méltó folytatása ez a második.

Bizonyos hazafias aktualitást ad neki az, hogy most, közvetlenül a Kossuth-ünnepélyek lezajlása után jelenik meg benne Kossuth Lajos legnevezetesebb munkáinak válogatása. Megtaláljuk a kötetben legkitünőbb magyar országgyűlési beszédeit, egy Angolországban, Manchesterben mondott nagyhatalmú beszédét, hírlapi cikkekéből, publicisztikai dolgozataiból, szóval összes munkáiból a legjavát, azt, a mi a nagy államférfi szellemére, eszméire a legjellemzőbb. E szemelvények teljes nagyságában mutatják be előttünk Kossuthot s dicsőségének legfényesebb emlékei közé fognak tartozni mindenkor. A kötetet szerető gondossággal, a fű kegyeletével állította össze Kossuth Ferencz s meleg érzéstől áthatott bevezetést irt hozzá: két arckép is díszíti a kötetet. R. Hirsch Nelly rajzai, az egyik a 48 előtti, a másik a száműzetésben élő Kossuthot mutatja be. Két nagy költőnk műveinek második kötetét következik ezután, kik irodalmunk legfényesebb korszakának képviselői, az egyik Vörösmarty, kinek ezúttal epikai műveit kapjuk, a «Zalán futása», a «Cserhalom», «Tündérvölgy», «A délsziget», «Egers», «Széplak», «Magyarvár», «A rom» s «A két szomszéd» című epikai költeményeket, a költő életirójának, Gyulai Pálnak kitünő gondozásával. Vörösmarty mellé hagyományainak fejlesztője, Arany János sorakozik kisebb költeményeinek második kötetével, melyeket Riedl Frigyes, Arany János egyik legkitünőbb ismerője és méltatója rendezett sajtó alá, közölve benne a költőnek művei első kiadásához irt előszavait is. A negyedik kötet drámai irodalmunk nagyérdemű munkáinak, Sczigligeti Ede műveinek első kötetét mutatja be Bayer Józseftől, a magyar drámai irodalom történetirójától irt

életrajzzal. Négy drámája van benne Sczigligetinek, a költő legjellemzőbb és legmaradandóbb becsű darabjai, melyekkel hosszú időn át uralkodott a magyar színpadon s a melyeket ma is adnak színházainkban. Reviczky Gyulát, a korán elhunyt, szomorú életű lyrikust mutatja be életrajzi bevezetéssel együtt a közönségnek egykori benső barátja, Koroda Pál. Reviczky Gyula mély érzésével és finom műformával méltó helyet foglal el a vállalatban. A kötetben levő költemények egy része e gyűjteményben jelenik meg először. Ugy Reviczkynek, mint Sczigligetnek az illető kötetekhez mellékel arcképe R. Hirsch Nelly munkája. Az öt kötet külső kiállítása ugyanolyan, mint az első sorozat: kitünő nyomás, tartós, jó papíros, izléses kötés teszi szemnek tetszővé s egyuttal a mindennapi forgatásra is alkalmassá. Megszerzését pedig könnyűvé teszi olcsó ára: egy-egy kötet díszes kötésben négy korona. Az egész ötvenöt kötetes vállalat ára 220 korona, melyet három koronás havi részletekben lehet törleszteni. Megjegyezzük még, hogy a most megjelent sorozat ugyanazon ár mellett jóval nagyobb terjedelmű, mint a mennyt az előzetes tervezet ígért: 20 ív helyett 25 ív, vagyis az öt kötet fölősege egy új hatodik kötetet tesz ki.

Előfizetési fölhívás.

Azon előfizetőinket, kiknek előfizetése szeptember hó végén lejárt, fölkérjük előfizetéseik mielőbbi megújítására, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

A «Vasárnapi Ujság» a legrégebb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap, évenként több mint 130 íven, s több mint ezer képpel s rendkívüli mellékletekkel jelen meg.

A «Politikai Ujdonságok» előfizetői e lapnak hetenként egy nagy ívre terjedő politikai tartalma mellett külön díj nélkül kapják a «Világkrónika» képes heti közlönyt és a «Magyar Gazda» című havonként megjelenő gazdasági és kertészeti képes mellékletet. Ez új rendezés folytán politikai hetilapunk terjedelme mellékleteivel együtt bővebb, mint előbb volt; előfizetési áraink azonban az eddigiek maradtak.

Előfizetési föltételeink:

A «Vasárnapi Ujság» negyedévre négy korona, félévre 8 korona.

A «Vasárnapi Ujság» és «Politikai Ujdonságok» a «Világkrónika» és a «Magyar Gazda» melléklapokkal együtt: negyedévre 6 korona, félévre 12 korona.

Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» és «Politikai Ujdonságok» kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. szám küldendők. Egyes előfizetések legcél-szerűbben posta-utalvány által eszközölhetők.

A BUDAPESTI ORVOSSZÖVETSÉG KÉPKIÁLLÍTÁSA A VÁROSLIGETI MŰCSARNOKBAN.

Ez év tavaszán az Orvosszövetség alelnöke, id. dr. Elischer Gyula tanár indítványára elhatározta, hogy özvegyeinek és árváinak segélyalapja javára magántulajdonban lévő régi és modern képekből és szobrokból álló múkiállítást rendez. Az indítványozó a külföldön is ismert jeles és fáradhatatlan gyűjtő és műbarát, meg volt győződve arról, hogy sok műkincs van a fővárosban, mely a nagyközönség előtt még ismeretlen. Hogy mennyire helyes, volt ezen föltevés, bizonyítja a f. hó 16-án megnyitott múkiállítást, mely a városligeti Műcsarnok összes helyiségeit betölti. Senki sem sejtette, hogy fővárosunkban ily gazdag és értékes műkincsek léteznek. Nem kis munka lehetett, a műbarátok által a jótékony cél iránti tekintetből oly készséges rendelkezésre bocsátott gyűjteményekből a kiállított 850 darabot kiválasztani és elhelyezni. E feladatot dr. Elischer Gyula nagy buzgalommal oldotta meg.

A képeket nem lehetett iskolák szerint csoportosítani, mert a rendezőség célja volt az egyes tulaj-

Kallós Ede és Márkus Géza pályaterve.

donosok gyűjteményeit lehetőleg együtt hagyni. Meg kellett elégedni azzal, hogy a régi és modern képeket külön válassza.

Igy kerültek az első nagy terembe a régi mesterek Rubens, Velasquez, Rembrandt és az olasz mesterek alkotásai. A mellékfalakon a hollandi és flamand régi mesterek képei: itt függ De Witt festménye: «Az aratás dicsőítése». Ugyane falon tűnik föl egy ritka finomsággal Sir Th. Lawrence által 1815-ben megfestett férfiarckép, a mely az egykoron mindenható osztrák kancellárt, Metternich herceget ábrázolja. A második és harmadik teremben látjuk Munkácsy, Lotz Károly és Benczúr Gyula műveit. Benczúr képei közül a színpompában oly gazdag és szíveshözölő közvetlenséggel festett «Kedvenceim» című festmény tűnik föl.

Az ötödik és hatodik terem falait Enyedi Lukács, a Pétery-testvérek gyűjteménye és néhány fővárosi műbarát birtokában lévő képek foglalja el. Itt látjuk a reichstadti hercegnek Lampi által festett képmását is. A hetedik terem teljesen betölti Kilenyi Hugó gyűjteménye. A nyolcadik teremben a hollandi és olasz művek mellett egy pár német és angol remekművet látunk. Itt tekint ránk dr. Elischer Gyulának Benczúr mester által festett élethű mása.

A baloldali termeket a modern képek foglalják el, külföldiek és magyarok vegyesen.

Itt látjuk az orvosstanórok arcképeit is. Az utolsó teremben Mészöly Géza, korán elhunyt kitünő tájképfestőnk munkáinak hosszú sorozatát találjuk: 80 kép egytől-egyig kedves, hangulatos és költői alkotás. A képek festőit a kiállító tulajdonosok határozták meg és a rendezőség az elnevezéseket minden kritika nélkül elfogadta és a katalógusban e szerint vannak a képek megnevezve. A rendezőség helyesen cselekedett, midőn nem bocsátkozott műbírálókatba, tegyük ezt a műkritikusok s igazítsák helyre, ha helylyel-közöl meggyangzású, de tévesen alkalmazott névvel találkozunk. A nagy közönség pedig vegye tekintetbe a gyűjtőknek a jótékony cél iránti áldozatkészségét, a melylyel két hónapra megfosztják lakásuk falát díszüktől, hogy másokat is gyönyörködtethessenek műkincseik élvezetében és legyen hálás a rendezőség és különösen dr. Elischer Gyula fáradhatatlan buzgó tevékenységéért, s mutassa ki elismerését az által, hogy minél tömegesebben látogtja, a maga nemében páratlan, érdekes kiállítást. N—o.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Mikszáth Kálmán kitünő írónk — mint már említettük, — ezentúl rendes főmunkatársas lesz a «Vasárnapi Ujság»-nak, s a vele kötött egyezés értelmében szépirodalmi munkáit, melyek nemcsak a hazában örövendenek rendkívüli népszerűségnek, hanem a világirodalomban is jól ismertté tették szerzőjük nevét. Mikszáth Kálmán mai számunkban kezdi meg munkásságát «Méretlen hus Tóthéknál» című humoros elbeszéléssel.

Kossuth Lajos iratainak most jelent meg IX-ik köteté, mely 1874-től 1822 végeig irt s időrendben csoportosított leveleit tartalmazza. E különböző

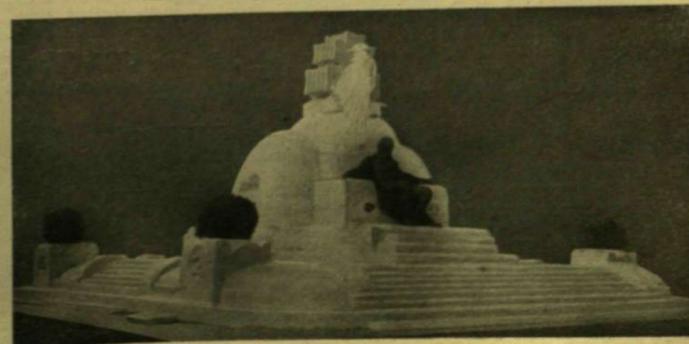
zította a munkát az a körülmény, hogy Szilágy vármegye területe a multban a történeti viszonyok következtében sokféleképen alakult, egyes részein a határ folytonosan ingadozott. A mai Szilágy vármegye, melynek mindössze két évtizedes multja van, a régi Közép-Szolnok és Kraszna vármegyéből, Szolnok-Doboka és Kolozs vármegyék számos községéből alakult s így tulajdonképp három-négy vármegyére kellett a kutatásokban kiterjeszkedni. Nehéz feladatát Petri Mór sikerrel oldotta meg, munkája beható és részletes adatgyűjtés eredménye s régi vármegyei viszonyainkra nem egy új adattal vet világot.

Az első kötet az általános rész, melyben a vármegye területének a honfoglalás előtti állapotain kezd, régészeti leletek alapján, majd Szolnok és Kraszna vármegyék keletkezéséről, ebből a mai Szilágy vármegye alakulását írja le. Ezután áttér a vármegye földrajzára, részletesen fejtegeti népesedési mozgalmait a honfoglalás óta, az adózási és katonai ügyek fejlődését, a hadi történetet, a két régi vármegye közjogi helyzetét, a török hódoltság alatti állapotait, szervezetét. A vármegye életében oly fontos szerepet játszott Wesselényi-család történetének s egyes kiválóbb tagjai pályafutásának méltatása után a mivelődéstörténeti adatok következnek a vármegye vallási, iskolai ügyeinek történetéről, emlékeiről s a vármegyéből származott írókról. A második kötet a vármegye területén levő várak s főbb birtokok családok történetével s a megye székvárosával, Zilahhal foglalkozik, míg a harmadik sorra veszi az egyes községeket s elősorolja a rájuk vonatkozó történeti adatokat. A nagy terjedelmű mű kiállítása díszes, s számos illusztráció ékesíti. Szilágy vármegye közönségének lelkes áldozatkészségét tanúsítja a nagy gondnal készült monographia.

Budapest leírása cím alatt igen szép díszkötvet szerkesztett Bartha Béla, a szállodások nemzetközi egyesületének XXXI. közgyűlése alkalmára, melyet most Budapesten tartottak meg. A magyar, francia és német nyelvű szöveg ismereti Budapestet, annak látványait, sok szép képen pedig a nevezetesebb épületeket és legszebb városrészeket láthatjuk. A kötethez fővárosunk legújabb, színes térképe is csatolva van. A könyvet, mely könyvtári úton nem kapható, a «Magyar vendéglős- és kávéipar» adta ki s nagyon alkalmas arra, hogy ne csak kedves emlékül szolgáljon a hozzánk ellátogtatók sok előkelő külföldi szállodásnak, hanem

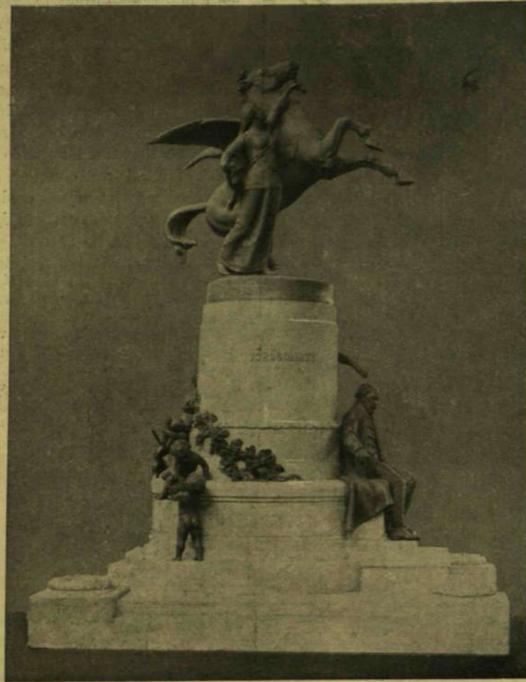

Telcs Ede és Márkus Géza pályaterve.

Ligeti Miklós s Bálint és Jámor pályaterve.

A VÖRÖSMARTY-SZOBOR PÁLYATERVE.

Donát Gyula pályaterve.

Róna József pályaterve.

A VÖRÖSMARTY-SZOBOR PÁLYATERVEI.

fel is hívja a figyelmet a magyar főváros ritka szépségeire s így az idegenforgalom emelésére is hatóságos szolgálatot teygen.

A Nemzeti Színház és Operaszínház intendánsának fölmentése. A hivatalos lap szeptember 23-iki száma közölte, hogy a belügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbízott miniszterelnök előterjesztésére Ő Felsőleg Keglevich István grófot a magyar Operaház és a Nemzeti Színház intendánsi állásától, buzgó szolgálatainak elismerése mellett, saját kérelmére felmentette.

Gróf Keglevich István két ízben volt intendáns, 1885—89-ben és 1898-tól kezdve. Fölmentésével egyidejűleg Széll Kálmán, mint belügyminiszter, rendeletet intézett Somló Sándorhoz, a Nemzeti Színház igazgatójához és Mader Raoulhoz, az Opera igazgatójához, s tudatja velök, hogy az intendánsi állást egyelőre nem szándékozik betölteni s a színházak vezetését és igazgatását közvetlenül az igazgatókra ruhazza át, a felügyeletet és ellenőrzést Bezerédj Viktor miniszteri tanácsos fogja gyakorolni. Az intendáns által végzett teendőket is az igazgató hatáskörébe utalja s közelebb az igazgatók hatáskörét is szabályozni fogja. A belügyminiszter végül reményének ad kifejezést, hogy a színházak igazgatói így megbővült hatáskörükben minden tőlük telhetőt el fognak követni, hogy művészi eszméiket és irányzatukat kellőleg érvényre juttassák s a színházak művészi színvonalát minél magasabbra emeljék.

Blaha Lujza bucsúfölképe. Blaha Lujza október 16-án, mint örökös tag lép a Nemzeti Színház kötelekébe. A nagy művész addig még egyszer eljátszta a Népszínház közönsége előtt legkiválóbb szerepeit. A bucsúfölképekre a tizenöt estére tervezett népszínmű-sorozat fog alkalmul szolgálni.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Petőfi-Társaság szeptember 21-ikén az Akadémia nagytermében Kossuth emlékére díszgyűlést tartott. Kossuth dísztagja volt a társaságnak. A gyűlésre nagy közönség sereglett össze. Megjelent Kossuth két fia is, és Jókai Mór maga olvasta föl alkalmi költeményét Kossuthról. Ő állt az elnöki széken is s mielőtt elfoglalta volna, a közönség éljénél szorított kezét Kossuth két fiával. Bartók Lajos alelnök mondta a megnyitó beszédet. Üdvözölte Kossuth fiát, aztán a nagy idők két hatalmas alakjáról, Kossuthról, Petőfiről szólt. Nagy veszélyek idején — mondá — üstökös jelenik meg. Mekkora lehetett a veszély akkor, midőn kettő

jelent meg, népet inteni, ellenséget rettenteni! Egy korszaknak két ily nagy embere egyszerre talán nem is volt egy nemzetnek soha. A legelső közt állanak a világszabadság, az emberi szellem történetében. Petőfi lánglelkét a forradalom vihara oltotta ki, Kossuthé még aztán majd felszázadig lángolt oszlopként népe előtt a pusztaságban. Eljénzés kísérte a beszédet, mely akkor is feljűlt, mikor Jókai lépett a felolvasó asztalhoz, hogy elszavalja hexameterekben írt ünnepi ódáját, melyet fentebb közlünk. A felolvasás után Kossuth fiai meghatottan mondtak köszönetet a költőnek, ki a nagy idők átélte. Az ülés további folyamán Ferenczy József műegyetemi tanár Kossuthról mint szónokról és íróról szóló tanulmányt olvasott föl, Abrányi Emil «Tövískoszorú» czímen lelkesedésre keltő költeményt, Kís József pedig «A trombitás» czímű balladát, melynek tárgya a szabadságharc idejéből való. Mindenik felolvasást megéljenzették. Az ünnepi ülést Bartók Lajos rövid beszéddel zárta be.

A Kisfaludy-Társaság három havi nyári szünet után szeptember 24-ikén tartotta első ülését, Beöthy Zsolt elnöklésével. Megnyitó beszédében az imént lefolyt nemzeti ünnepről, Kossuth születésének századik évfordulójáról emlékezett meg. A Kisfaludy-Társaság, a mely a szép művelésre alakult, nemcsak a nagy hazafit ünnepelte, hanem az ékes szólás egyik legnagyobb mesterét is. Kossuth minden kor és minden ivadék szónokai között is a legelső közt foglal helyet. A Kisfaludy-Társaság, küldöttség útján vett részt az ünnepen s a Társaság elnöke tett le a mauzoleum talpkövére koszorút. Vargha Gyula titkár emlékezett meg ezután a súlyos veszteségekről, melyek a társulatot érték Dobsz Lajos, Vadnay Károly és Keleti Gusztáv tagok elhunytával. Jelentette továbbá, hogy a társaság képviseltette magát Prielle Kornélia szobránál fölváltásán, a keszthelyi Fesztivál, a rima-szombati Tompa- és csatádi Lenau-ünnepen, a zilahi Wesselényi-szobornál pedig Beöthy Zsolt elnök tartotta az emlékbeszédet.

A felolvasások sorát Bársony István kezdte meg, ki egy fantasztikus állatregényéből adott elő egy fejezetét, Vargha Gyula Levay Józsefnek három szép új költeményét olvasta föl. Majd Agai Adolf «A magyar zene és a cigány» czímű korróját mutatótt be s beszélt a legrégibb név szerint ismert cigányainkról, Czinkáról és két fiáról, a kik Rákóczi Ferenczet Rodostóba kísérték, aztán ott haltak meg; unokájáról, Czinka Pannáról, Bihariról, a Rákóczi-indulóról, s a melyet Scholl Miklós katona-karmester szedett ritmusba, Bihariról, Bokáról, Patikárusról. A mint közvetlen emlékeiből megítélheti: Patikárus Ferkó és Rácz Pali voltak a legnagyobb művészek.

A magyar Protestáns Irodalmi Társaság közgyűlése. Ez évi közgyűlést szeptember 23-ikán tartotta meg a Magyar Protestáns Irodalmi Társaság

ság Hódmezővásárhelyen, hova ez alkalomra a társaságnak mintegy kétszáz tagja gyűlt össze. A társaság elnöke, Hegedűs Sándor volt miniszter vezette a gyűlést; ott volt Zsilinszky Mihály közoktatási államtitkár is. A vasuti állomáson a város nevében Juhász Mihály polgármester, a protestáns egyházak nevében Draskóczy Lajos ev. pap üdvözölte a vendégeket, a kiknek nevében Hegedűs Sándor válaszolt. A vasutról a város háza terére bandérium kísérel a vendégeket, a hol Szeremley Sámuel ref. lelkész üdvözölte őket. A közgyűlésen Hegedűs Sándor megnyitja után tudomásul vették a jelentéseket s megállapították az 1903. és 1904. évi költségvetést. Az elnök egyszerre 250 új tag belépését jelentette be. Az alapszabályokat úgy módosították, hogy két alelnököt is válasszanak, s hogy a társaság tagjai vidéki köröket alakítsanak. A választmányban megüresedett helyekre Láng Lajos kereskedelmi minisztert, Széll Kálmán esperest és Veres József országgyűlési képviselőt választották meg.

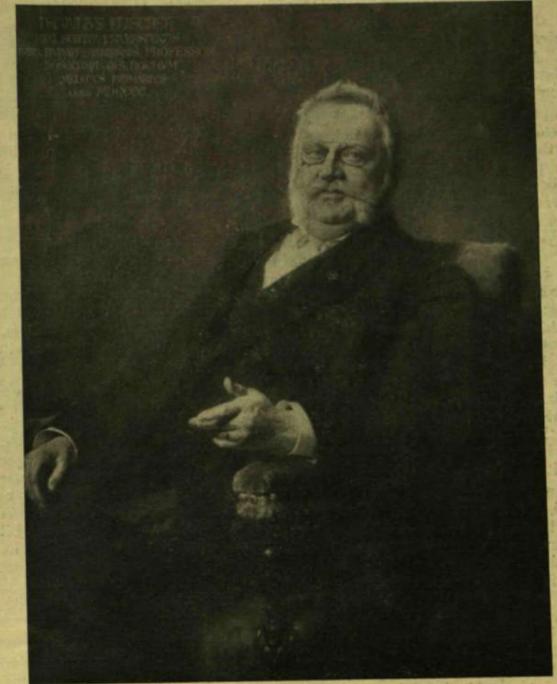
A második napon az irodalmi ünnepen a gyűlést ismét Hegedűs Sándor nyitotta meg s üdvözölte Kun Bertalan és Kís Aron püspököket, kik agy koruk dacára is megjelentek. Az egyház elhunyt jeleseirol: Tisza Kálmánról, Győry Vilmosról, Szabó Jánosról és Karsay Sándor püspökről is szép szavakban emlékezett meg. A beteg Gyurácz Ferenc evang. püspök helyett Bartók György erdélyi ref. püspök mondott beszédet, majd Kozma Andor, a jeles költő «Krisztus mindenütt» és «Jézus a mi vendégünk» czímű költeményét olvasta föl nagy tetszés közt. Szabolcska Mihály is három költeménnyel emelte a gyűlés hangulatát. A titkári jelentés szerint a társulat kiadványaiból a múlt évben 42,000 példány jutott forgalomba, hét év alatt 300,000 példány.

MI UJSÁG?

A vendéglősök nemzetközi egyesületének közgyűlése Budapesten. Szeptember 23-ika és 27-ike közt Budapesten tartotta évi közgyűlést a vendéglősök nemzetközi egyesülete. A sok gyűlés és kongresszus közt, melyek fővárosunkban mentek végbe, ennek a gyűlésnek az idegenforgalom tekintetéből nem csekély a jelentősége. Budapestet még mindig nagyon kevés idegen látogatja, mert szépségei nem ismerik. A vendéglősök az idegenforgalom főtényezői közé tartoznak s mivel az utasok szívesen hallgatnak ajánlataikra és tanácsaikra, sokat tehetnek arra nézve, hogy az idegen utazók Budapestet is nagyobb számban látogassák. A vendéglősök nemzetközi szövetségének hatalmas testület s harmincegyedik közgyűlésevel érkezett Budapestre. A fővá-

Benczúr Gyula: Kedvenceim.

Benczúr Gyula: Dr. Elischer Gyula arcképe.

ros vendéglősei gondoskodtak fogadtatásukról, ellátásukról és arról, hogy megismerkedjenek a magyar vendégszeretettel. De a hivatalos körök, a kormány és fővárosi hatóság is előzékeny fogadtatásban részesítették őket.

A budapesti rendező-bizottság tagjai, a legelőkelőbb vendéglősök, nagy előkészületeket tettek és felhívásaikra a vendégeket is feldisznították. A gyűlés tagjai szeptember 23-ikán érkeztek Németországból, Svájcából, Olaszországból, Hollandiából, Dániából, Svéd- és Oroszországból, hogy saját ügyeiket megvitassák és Magyarországot megismerjék. Kétszáznál több tag jött, többnyire családjukkal együtt. Gundel János, Glück Frigyes és Kiss Lajos álltak a fogadó-bizottság élén. Szeptember 23-ikán volt az ismerkedő estély a Hungária-fogadó nagytermében. Megjelent Márkus József főpolgármester, Halmos János polgármester s a város több tanácsosa. Az

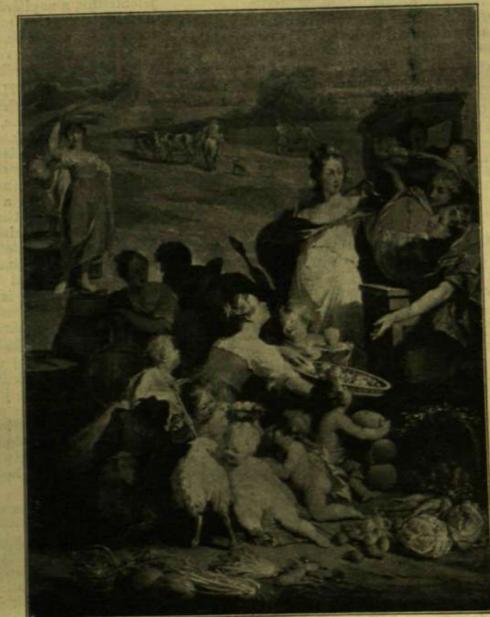
asztal fejjénél az egyesület elnöke, Hoyer Ottó (Aachenből) foglalt helyet. Szíves szavakkal üdvözölte a vendégeket Halmos polgármester, mire Hoyer Ottó válaszolt, utána a berlini Henrich Róbert mondta el őszinte vallomását, hogy mikor öt év előtt Budapestre hívták őket, fáztak ettől a meghívástól, mert attól féltek, hogy verést kapnak itt. A meghívást tavaly elfogadták s ma a legkedvesebb érzéssel vannak eltelve. — Szeptember 24-ikén az Akadémia termében tartották a kongresszus első ülését. Széll Ignác, a belügyminiszterium államtitkára is megjelent, valamint Márkus József főpolgármester, Rudnay Béla főkapitány. Széll államtitkár és Márkus főpolgármester francia nyelven köszöntötték a gyűlést. Hoyer elnök német nyelven, Herold (Bécs) francia nyelven mondott köszönetet a kongresszus tagjai nevében. Hoyer elnök hangoztatta, hogy a mai nap felejthetetlen a kongresszus tagjai előtt. A gyűlésből foljgyezni való, hogy az

egyesületi tagok száma meghaladja a tizenhárom- ezret. Gyűlés után a városban kocskáztak, aztán a Margit-szigetre mentek reggelizni. Délután öt órakor a Vigadóban gyűltek össze lakomára. Széll Ignác államtitkár és Halmos polgármester felköszöntöket mondtak, a vendégek pedig arról a kedvező benyomásról emlékeztek meg, melyet a fogadtatás és a város tett rájuk. Közben a honvéd-zenekar és Radics bandája játszott. A lakomáról az Operaszínházba mentek, hol a «Bánk bán» opera első felvonását és a «Csárdás» balletet adták.

Szeptember 25-ike leginkább kirándulásokkal telt el. Miután megnézték a központi vásárszarnokot, külön villamos kocskon kimentek a Sváb-hegyre s az ottani vendéglőben terített asztalok mellől, cigányzenénél gyönyörködtek a pompás kiltásban; később a Normafa felé mentek, melynek közelében Erzsébet királyné ércszobrát nemrég állította föl Glück Frigyes vendéglős. A társaság itt

Lampi: A reichstadti herceg.

De Wit Jan: Az aratás dicsőítése.

